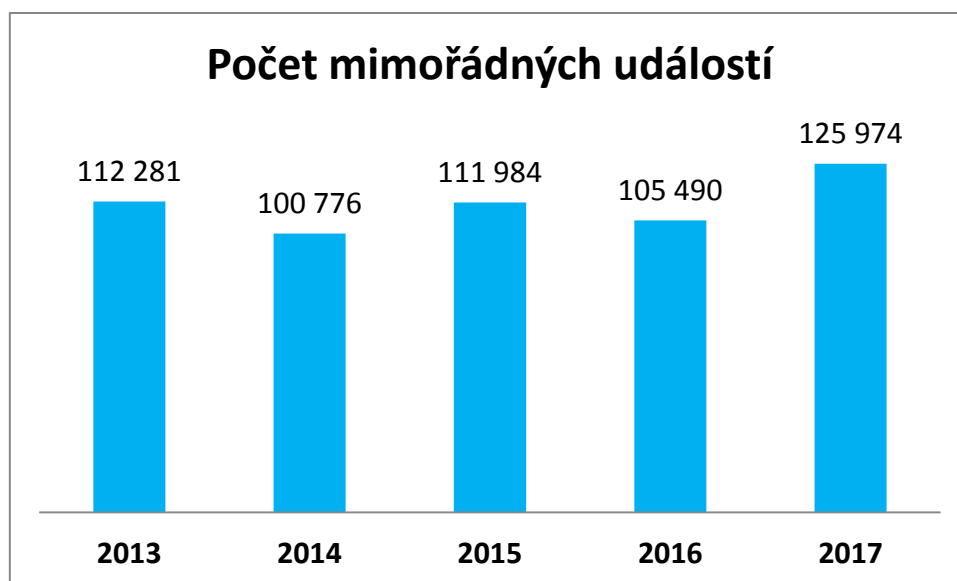

Analýza realizace preventivně výchovné činnosti u HZS ČR od roku 2012 do roku 2017

Současná doba přináší rapidní nárůst počtu mimořádných událostí, které jsou způsobeny jak přírodními vlivy, tak činností člověka. V intencích těchto skutečností roste i význam otázek bezpečnosti, kdy si společnost začíná uvědomovat, jak je příprava na tyto události důležitá, neboť všeobecně známé zkušenosti dokazují, že pouze dobře informovaný občan je nejen lépe připraven předcházet vzniku mimořádné události, ale v případě již vzniklé mimořádné události je také schopen se účinněji chránit a pomoci ostatním.

	2013	2014	2015	2016	2017
Počet událostí	112 281	100 776	111 984	105 490	125 974

Mimořádné události v letech 2013 – 2017

V následující tabulce jsou jednotlivé mimořádné události v letech 2013 až 2017 rozklíčovány.

Druh události	Počet událostí					Podíl v % na celk. počtu	Index %
	2013	2014	2015	2016	2017		
požáry	16 563	16 851	19 685	15 730	16 249	12,9	103
dopravní nehody	19 023	19 219	21 330	21 521	22 329	17,7	104
úniky nebezpečných chemických látek celkem	5 253	6 161	6 693	6 698	7 304	5,8	109
z toho ropné produkty	4 107	4 793	4 675	4 923	5 190	4,1	105
technické havárie celkem	63 596	50 965	55 928	53 714	70 647	56,1	132
z toho technické havárie	4	9	7	6	7	0,0	117
technické pomoci	57 103	44 967	49 525	47 845	63 550	50,4	133
technologické pomoci	860	617	747	427	515	0,4	121
ostatní pomoci	5 629	5 372	5 649	5 436	6 575	5,2	121
radiační nehody a havárie	1	1	0	0	1	0,0	×
ostatní mimořádné události	8	52	75	92	1 134	0,9	1 233
plané poplachy	7 837	7 527	8 273	7 735	8 310	6,6	107
Celkem	112 281	100 776	111 984	105 490	125 974	100,0	119

Zdroj: Statistická ročenka 2017. Hasičský záchranný sbor České republiky; [online]. Praha: Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, ©2018 [cit. 2018 – 04 - 30]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/statisticke-rocenky-hasickeho-zachranneho-sboru-cr.aspx>

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že je nutné připravovat občany České republiky komplexně bez ohledu na to, o jakou mimořádnou událost se jedná, neboť požáry, přírodní vlivy a jiné mimořádné události mohou udeřit kdekoli a kdykoli. Takto připravení občané budou lépe připraveni na

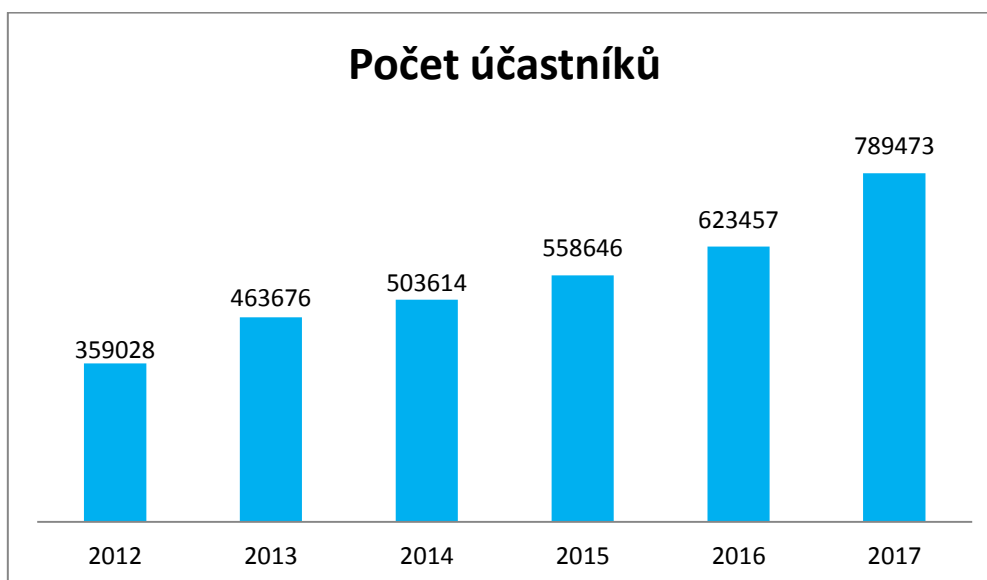
zvládání mimořádných událostí a to ve výsledku povede nejen ke snížení ztrát na životech, ale současně i ke snížení škod, neboť budou vědět jak před vlivy těchto událostí chránit sebe (popř. jiné osoby), ale i svůj majetek.

Finanční a personální zmapování preventivně výchovné činnosti u HZS krajů

HZS ČR vynakládá velké úsilí k oslovení co nejširšího spektra obyvatelstva. Cílem však není pouze oslovení co největšího počtu, ale cílevědomá a systematické příprava. Díky vytvoření tzv. funkce koordinátora preventivně výchovné činnosti, která byla zavedena v roce 2011, se daří preventivně výchovnou činnost (dále jen „PVČ“) systematizovat.

V některých případech i po vytvoření této funkce docházelo k duplicitám a špatné komunikaci mezi jednotlivými odbory. Z tohoto důvodu byla navržena změna, kterou byly zřízeny tzv. pracovní skupiny PVČ (u MV-GŘ HZS ČR a HZS krajů), kde jsou zastoupeni příslušníci odborů řešící PVČ. Tato změna byla zahrnuta do nového Pokynu k PVČ, který nabyl účinnost v roce 2015¹.

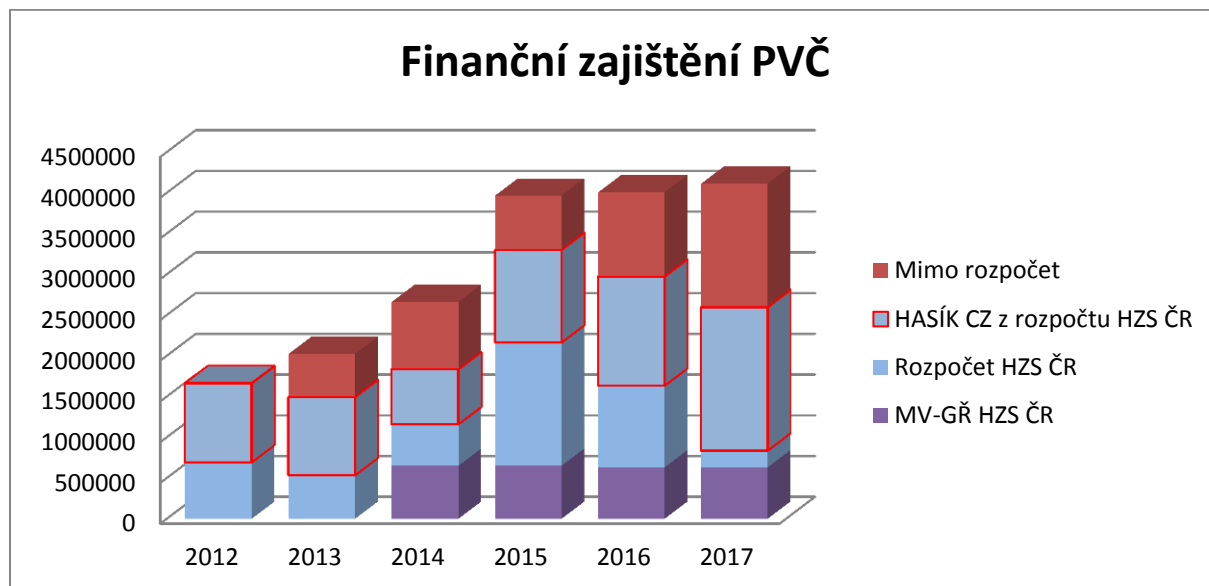
I díky vzniku funkce koordinátora PVČ bylo od roku 2012 do roku 2017 celkově osloveno okolo 3,3 mil. osob. Avšak z velké části obsahuje toto číslo jednorázové akce, které neřeší systematický přístup k přípravě obyvatelstva, ale v mnoha případech zastupuje roli propagace HZS ČR.

¹ Pokyn č. 6/2015 k realizaci preventivně výchovné činnosti u Hasičského záchranného sboru České republiky

Finanční zajištění PVČ

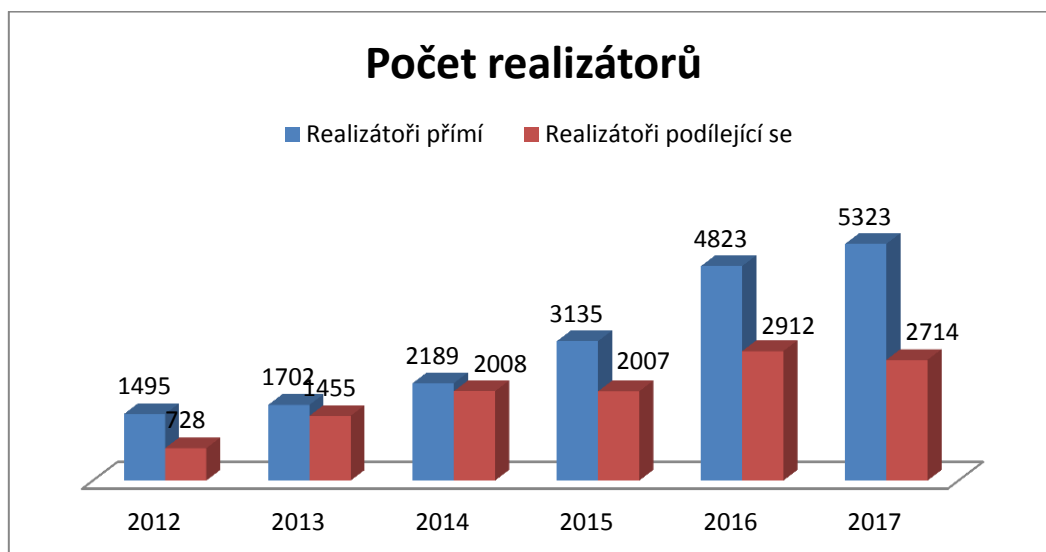
Finanční zdroje vynaložené na PVČ mají od roku 2012 zvyšující se nárůst. Z těchto částek připadá cca 1/3 na realizaci projektu HASÍK CZ2. Od roku 2013 byly na PVČ získány prostředky mimo rozpočet HZS ČR, nejčastěji formou grantů od krajských úřadů.

Personální zabezpečení PVČ

PVČ se věnuje na každém kraji předem určený příslušník, tzv. koordinátor PVČ HZS kraje, který danou činnost usměrňuje a ve spolupráci s dalšími odbory specifikuje pracovní skupina PVČ. K tomu se na realizaci PVČ podílí další příslušníci.

V roce 2012 tak přímo akce realizovalo 1495 příslušníků³ a podílelo se 728 příslušníků. V roce 2017 je to již 5323 příslušníků přímo realizujících akce a 2714 podílejících se.

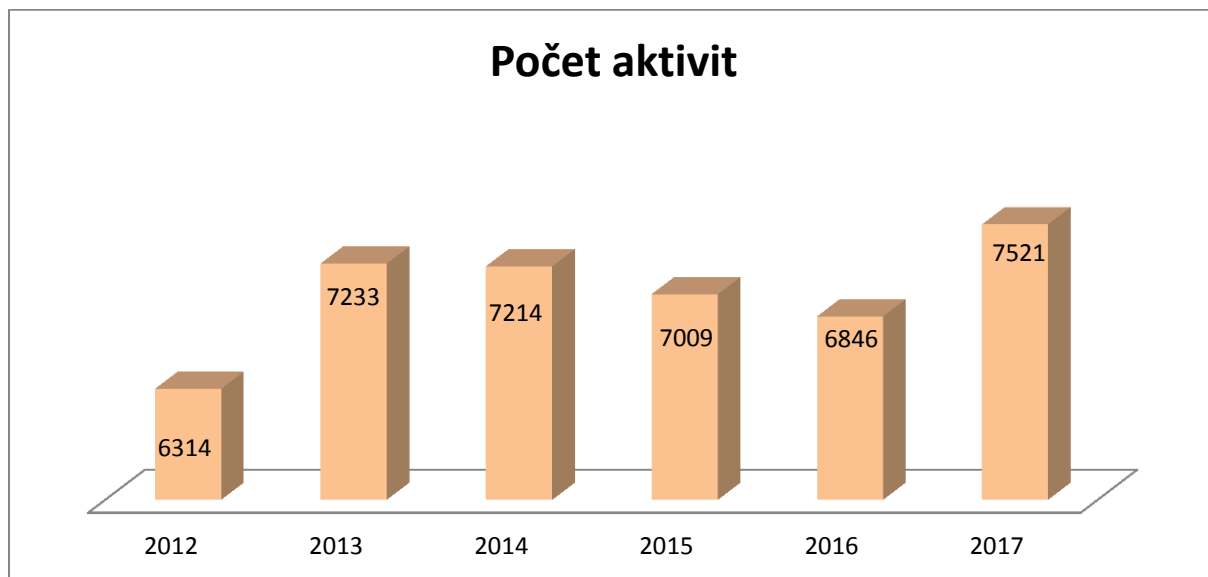

2 Systém vzdělávání žáků základních škol. Jde o předávání informací dětem základních škol formou besed z oblasti ochrany obyvatelstva a požární ochrany v souladu se stanoveným obsahovým zaměřením. Tyto informace předává určená dvojice aktivistů, která prošla kurzy instruktorů pořádanými o.s. Citadela Bruntál.

3 Počty jsou stanoveny sečtením příslušníků ze všech akcí za daný rok.

Zvýšením počtu realizátorů a navýšením financí na PVČ vedlo ke zvýšení počtu aktivit, které HZS ČR v PVČ uskutečnil. Oproti roku 2012 došlo v roce 2013 k 14,5 % nárůstu akcí. HZS ČR. Následující roky se počty akcí snižují, neboť se příslušníci zaměřují na vyšší hloubku předávaných informací a tomu se přizpůsobují i počty účastníků. V roce 2017 se však i vlivem zvýšení počtu realizátorů uskutečnilo 7521 akcí, což je od roku 2012 nejvyšší počet.

Tato změna se promítá i ve statistickém přehledu, kdy se v roce 2012 uskutečnilo 6314 akcí a věnovalo se jim 2223 příslušníků, oproti tomu v roce 2017 bylo uskutečněno 7521 akcí (nárůst o 19 %) se těmto akcím věnovalo celkově 8037 příslušníků, což je nárůst o 261 %.

Abychom mohli ověřit úspěšnost PVČ (včetně této změny) bude nutné zabezpečit provádění **průzkumu a zajistit jeho periodicitu.**

Zpětnou vazbu u vzdělání je možné sledovat počty mimořádných událostí (přírodní živly, požáry), ztráty na životech a finanční škody, toto je záležitost nezatěžující rozpočet. Ovšem pro validní zpětnou vazbu je v této oblasti **nezbytný kvalitní a periodicky prováděný průzkum znalostí obyvatelstva.** Tento průzkum přinese přesné údaje, jež umožní cílené zaměření PVČ, tedy na jakou konkrétní část se orientovat. **Provádění průzkumu a zajištění jeho periodicity sníží náklady na prostředky investované do aktivit PVČ,** neboť na základě výsledků budou projekty a programy upravovány přesně dle potřeb obyvatelstva.

Závěr

Ze zjištěných skutečností lze konstatovat, že v období 2012 - 2017:

1. náklady na jednoho účastníka se pohybují okolo **5 Kč**
2. na jednoho příslušníka realizujícího PVČ připadlo **108** účastníků
3. jedna akce vyšla na cca **400 Kč**
4. jednu akci realizují **2** příslušníci
5. jednu akci navštíví cca **80** osob

Od roku 2013 došlo k navýšení finančních prostředků (vlivem získání financí mimo rozpočet), počtu realizátorů PVČ, počtu účastníků i počtu aktivit.

Z grafů je patrné, že aktivity v PVČ mají vzestupný charakter. Tento vzestup může být způsoben změnou pohledu na tuto činnost, kdy již není brána pouze jako okrajová záležitost.

Ke zlepšení situace se od roku 2015 u všech HZS krajů nově zavádí skupina PVČ, která je složena ze zástupců příslušníků HZS kraje z oddělení stavební prevence, kontrolní činnosti a zjišťování příčin vzniku požárů a oddělení ochrany obyvatelstva a úseku integrovaného záchranného systému a operačního řízení a tiskový mluvčí HZS kraje.

Všechny činnosti, které jsou v PVČ uskutečňovány v převažujícím měřítku postrádají zpětnou vazbu. Je proto nezbytné zaměřit svou pozornost na **zajištění provádění průzkumů znalostí obyvatelstva, které mohou cíleně usměrňovat všechny aktivity.**

Finanční pokrytí PVČ u HZS ČR má v tuto chvíli **vzrůstající tendenci**. Výrazné navýšení proběhlo v roce 2015, které mohlo být způsobeno vyšším zájmem (vlivem vzniku pracovních skupiny PVČ) o danou problematiku. Zvyšuje se i podíl financí **získaných mimo rozpočet HZS ČR**. Tento způsob je však velmi rizikový a nesystémový, neboť s těmito prostředky není možné realizovat dlouhodobé programy a akce a v případě výpadku těchto financí by došlo ke zhoršení kvality přípravy obyvatelstva. HZS ČR by měl do budoucna alokovat finanční prostředky odpovídající stavu v roce 2017 a pravidelně je navyšovat. Bez adekvátního a pravidelného financování nebude možné zajistit další rozvoj.

Bez řádného financování není možné zajistit kvalitní PVČ. Snížením počtu příslušníků (uvolňováním) na PVČ dojde k enormnímu zatížení jednotlivých realizátorů a tím i k logickému poklesu počtu účastníků. Ze získaných zkušeností od koordinátorů PVČ vyplývá, že optimálním počtem na jednu akci je max. 30 osob. Abychom tedy na obyvatelstvo působili efektivně, bylo by třeba, aby se této činnosti (dle průměrného počtu účastníků) věnovalo za rok cca **18 322 příslušníků**, což by oproti roku 2017 znamenalo **2,3 násobný nárůst** příslušníků věnujícím se problematice PVČ.